

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

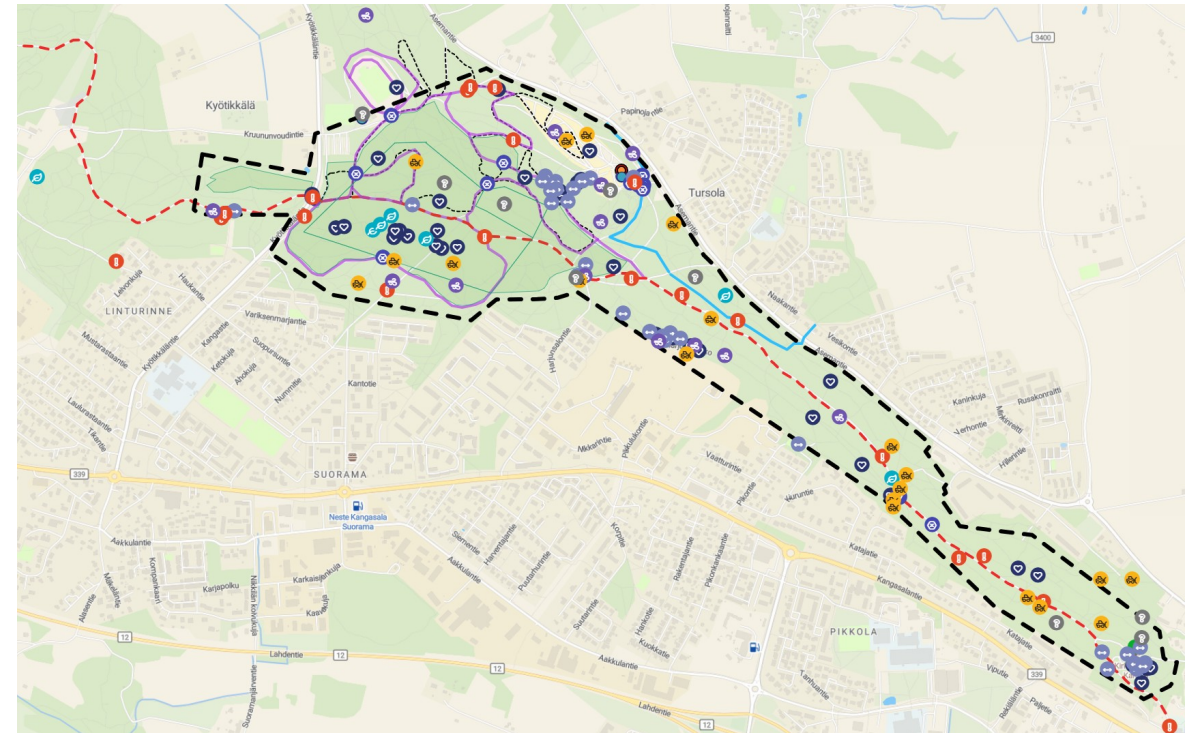
Kirkkoharjun hoito- ja käyttösuunnitelma

Kysely kirkkoharjun luonnonympäristöstä
ja virkistyskäytöstä

Kooste vastauksista 07/2026

Kirkkoharjun karttapalautekyselyn toteutus

- Kangasalan kaupunki laatii Kirkkoharjun alueelle hoito- ja käyttösuunnitelmaa vuosille 2026–2036. Samassa yhteydessä päivitetään alueella sijaitsevan Isolukon luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelma.
- Osana hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelua toteutettiin touko-kesäkuussa kaikille avoin karttapalautekysely Kirkkoharjun luonnonympäristöstä ja virkistyskäytöstä
- Maptionnaire-kyselyohjelmalla toteutettu kysely oli avoinna 25.5.-14.6.2026
- Kyselystä tiedotettiin Kangasalan kaupungin verkkosivuilla sekä kaupungin ja liikuntapalveluiden sosiaalisen median kanavilla. Kyselystä viestittiin myös Kirkkoharjun alueelle maastoon sijoitetuilla laminoiduilla kylteillä Kyötikkälän urheilukeskuksen, Harjunsalon vesitornin ja Kirkkoharjun näkötornin ympäristössä.
- Vastaajilla oli mahdollisuus antaa palautetta mm. alueen nykyisistä reiteistä ja opasteista sekä kertoa havaintoja luonnonympäristöstä ja luonnon kulumisesta.
- Kyselyyn vastasi yhteensä 102 vastaaja
- Karttapalautteita annettiin yhteensä 157 kappaletta
- Muuta avoimia palautteita annettiin yhteensä noin 200 kappaletta
- Kyselyn toteutuksesta ja tulosten analysoinnista vastasi Ramboll Finland Oy.

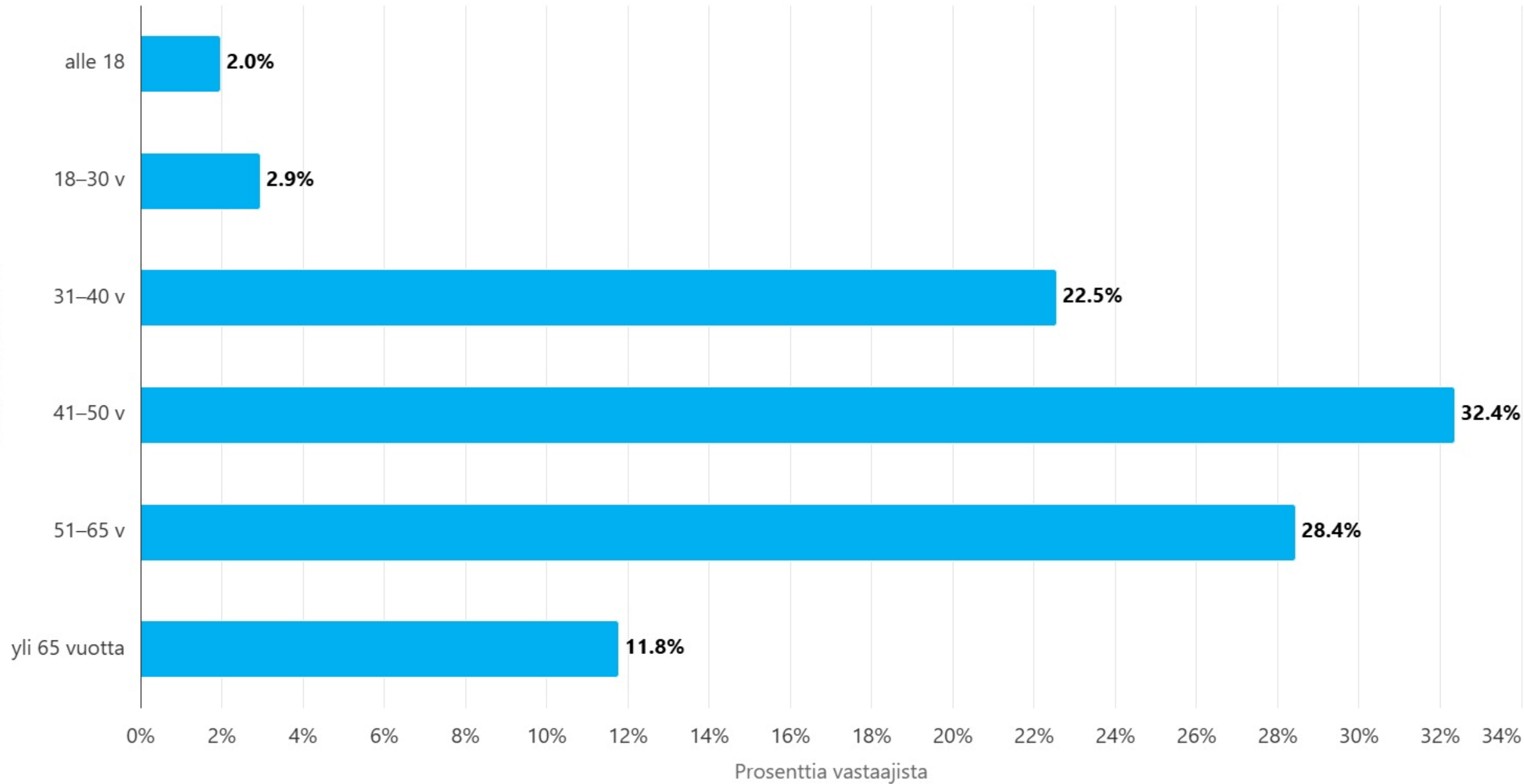

Kuvakaappaus karttapalautteiden sijainnista

Ikäryhmä

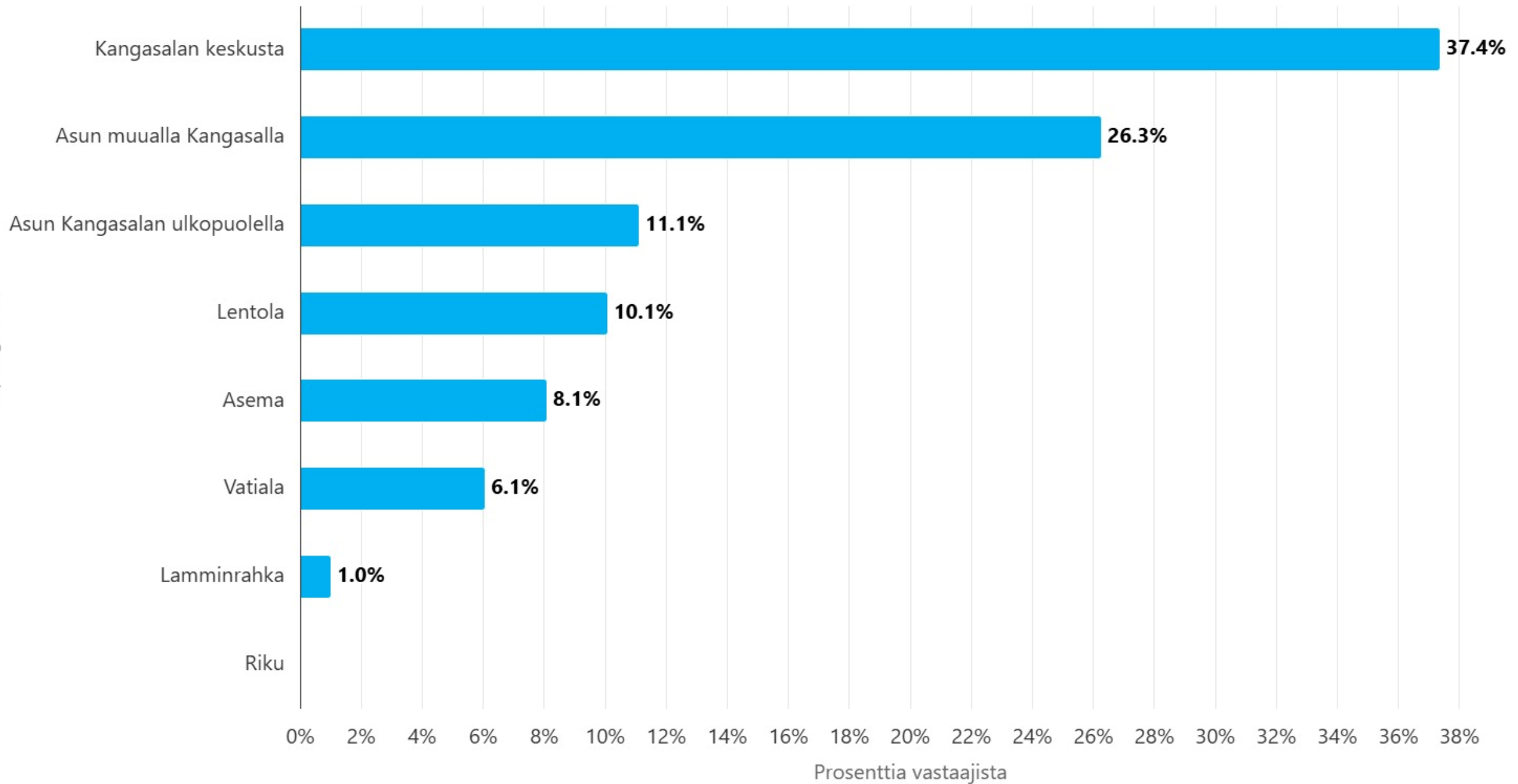
Vastaajia yhteensä: 102

Vastausvaihtoehdot

Valitse kaupunginosa, jossa asut

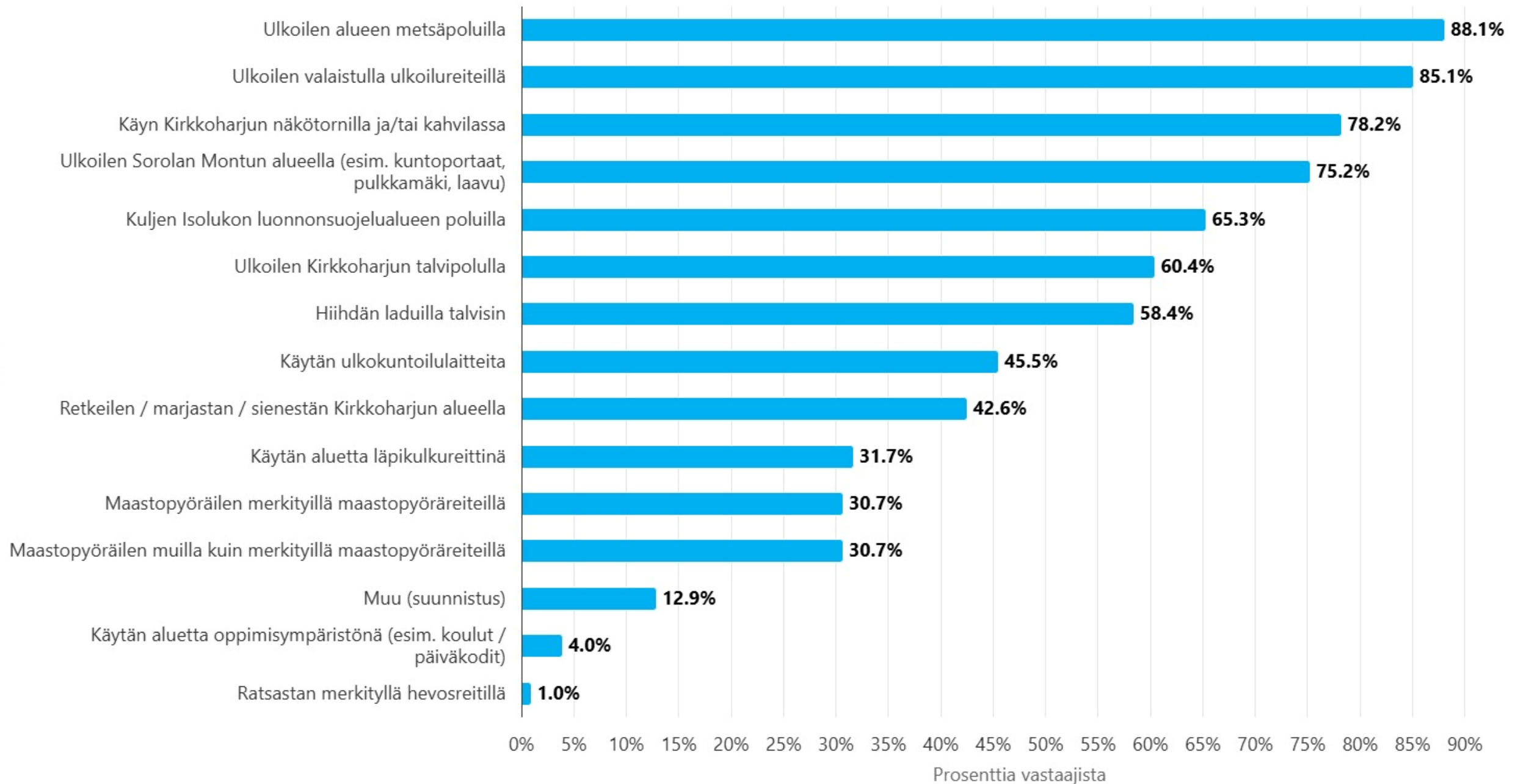
Vastaajia yhteensä: 99

Valitse listasta ne toiminnot, joita teet Kirkkoharjun ja / tai Sorolan alueella

Vastaajia yhteensä: 101

Toiminnot

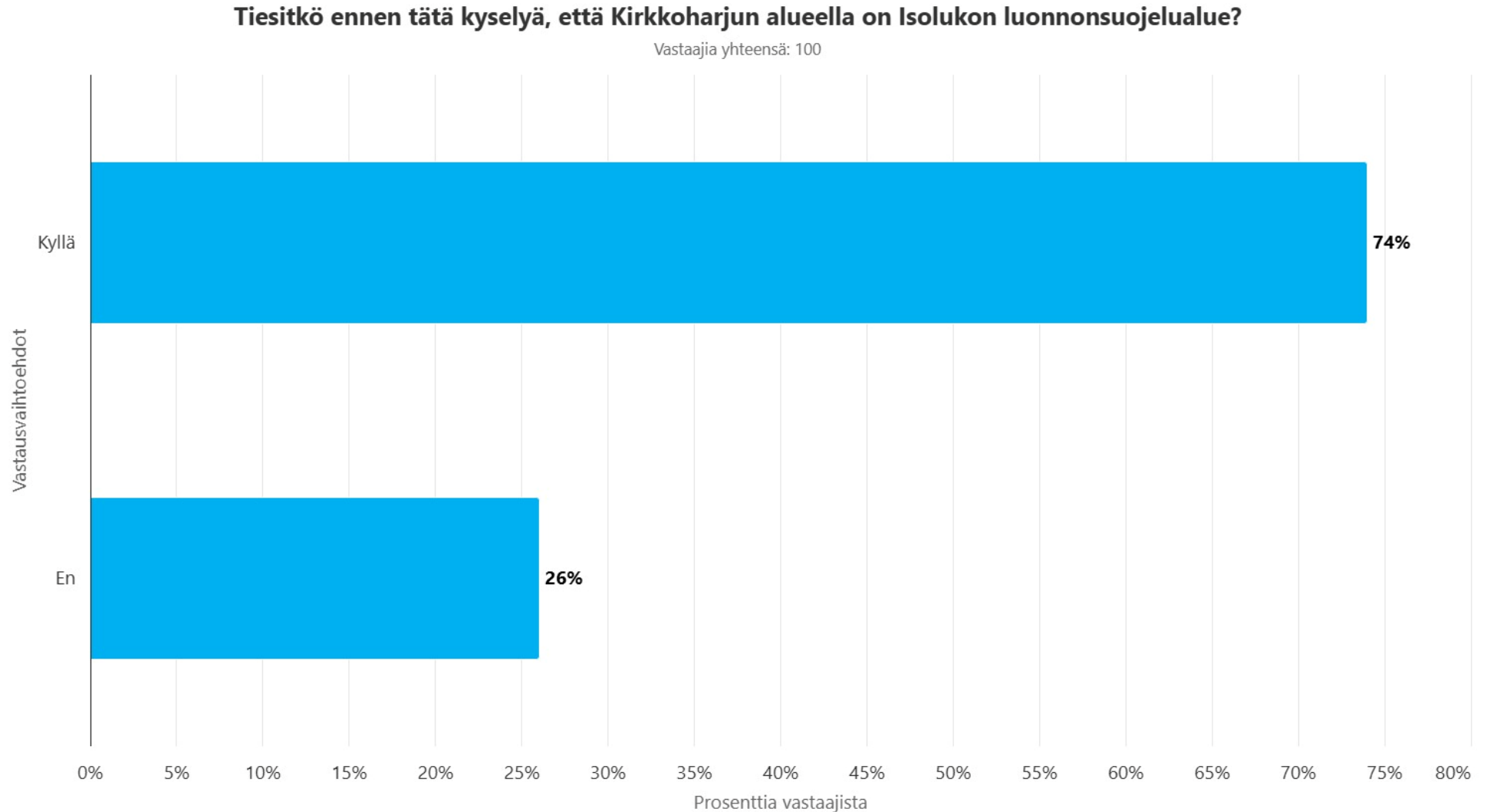

Millaiset asiat vaikuttavat viihtymiseesi Kirkkoharjun retkeily- ja ulkoilualueella sekä Isolukon luonnonsuojelualueella? - Koontia avoimista vastauksista

- Luonnontilainen harjumaasto ja metsä
- Upea luonto kävelymatkan päässä
- Vanhat luonnontilaiset alueet ja luonnonsuojelualue
- Itse luonto eri vuodenaikoina
- Hyvät polut ja maisemat
- Luonto itsessään on mahtava alueella ja siellä on monipuolisia polkuja ja reittejä
- Hoidetut ulkoiluretit ja valaistus
- Selkeät ja monipuoliset reittivaihtoehdot
- Turvallisuus
- Mahdollisuus kulkea alueella eri tavoin kesällä ja talvella
- Rauhallisuus, ei moottoriliikennettä alueella
- Sorolan montun alamäkipyörärata ja maastopyöräreitit
- Sorolanmontun palvelut kattavia
- Kuntoportaat
- Kaikki pääosin hyvässä kunnossa
- Sopivasti ripotellut lähiliikuntalaitteet
- Hyvää on wc-mahdollisuus
- Hieno ja toimiva laavu, upea kahvila ja näkötorni

Vastaajien tietämys Isolukon luonnonsuojelualueesta

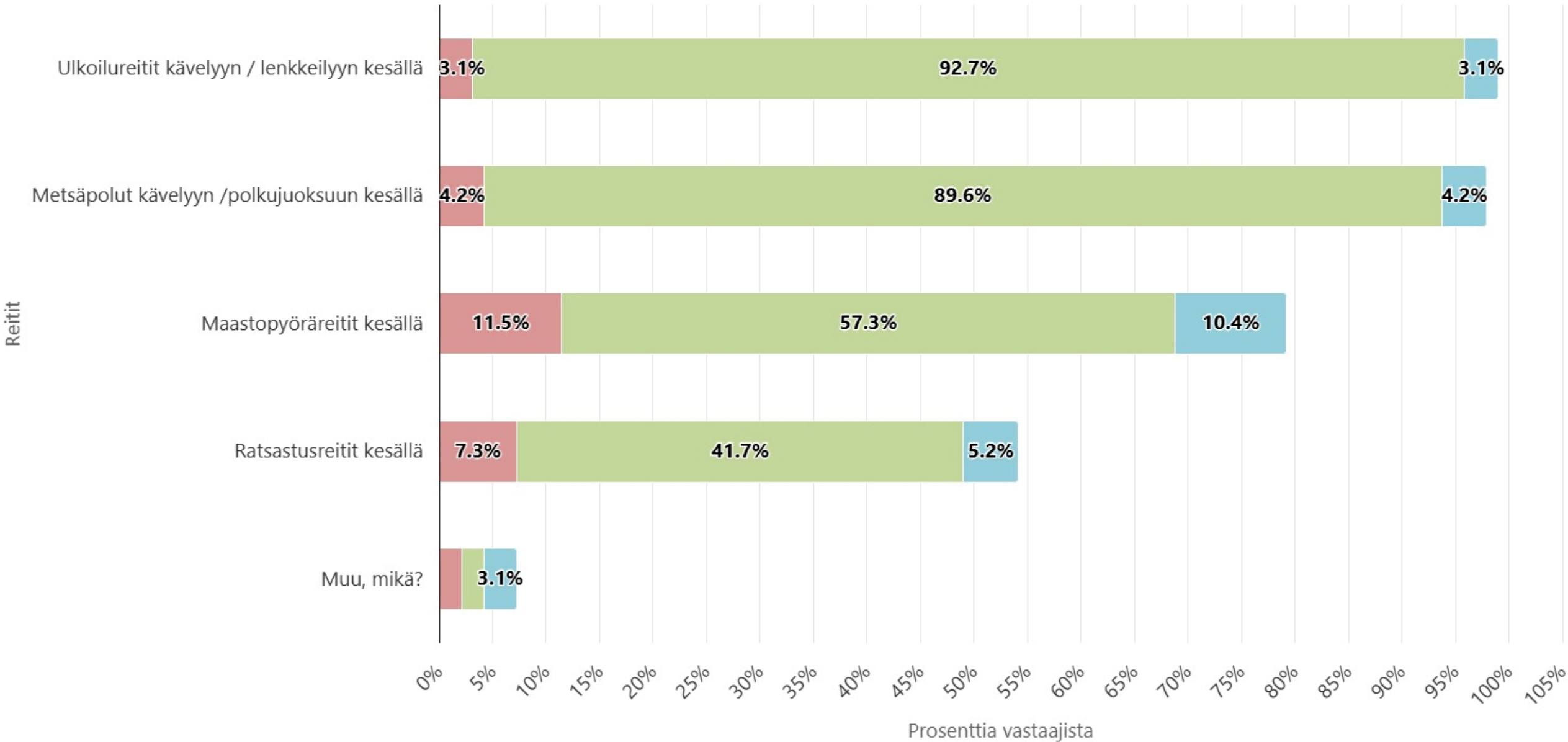
- Neljäsosa vastaajista ei tiennyt Kirkkoharjun alueelle sijoittuvasta Isolukon luonnonsuojelu-alueesta.

Reitit kesäaikaan / sulan maan aikaan

Vastaajia yhteensä: 96

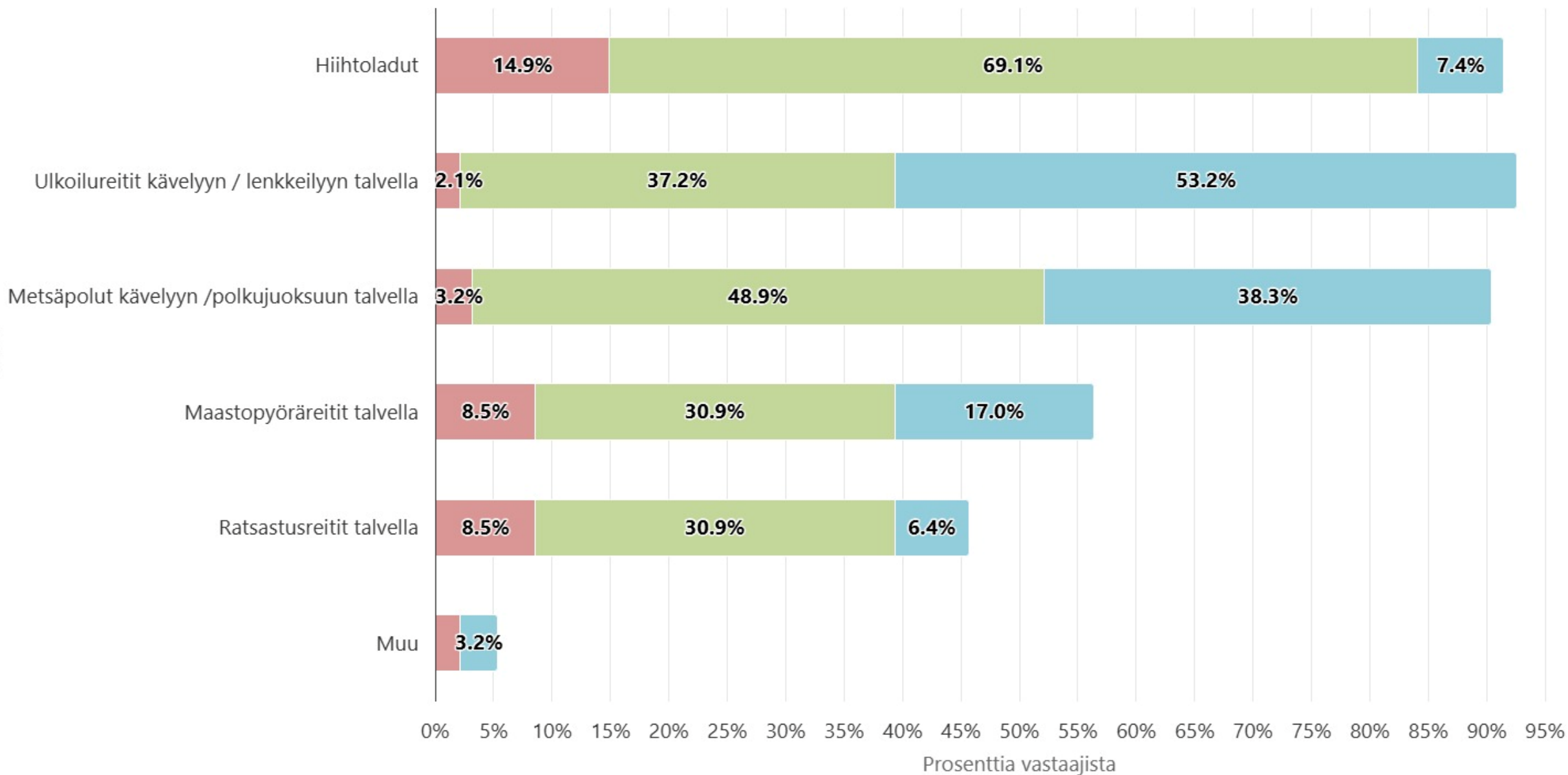
Liikaa reittejä Riittävästi reittejä Liian vähän reittejä

Reitit talviaikaan

Vastaajia yhteensä: 94

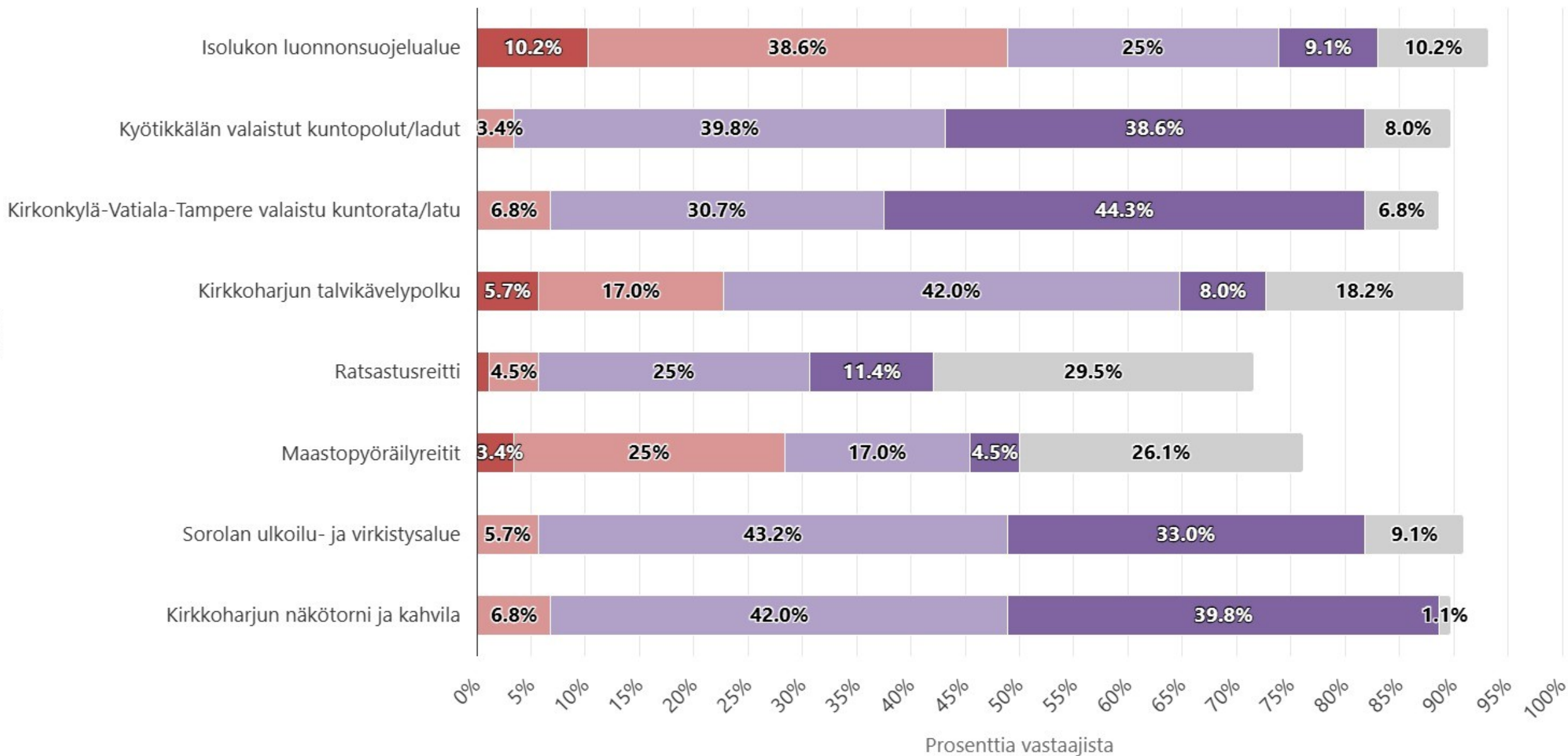
Liikaa reittejä Riittävästi reittejä Liian vähän reittejä

Kuinka hyvin alueen reittien opastus mielestäsi toimii?

Vastaajia yhteensä: 88

● Erittäin huonosti ● Melko huonosti ● Melko hyvin ● Erittäin hyvin ● En osaa sanoa/ En käytä reittiä

Reittien opasteiden toimivuus, kunto ja selkeys 1/2

Koontia avoimista vastauksista

Yleisesti opasteista

- Maastossa voisi olla enemmän yleisopastetauluja, joissa näkyy kartalla reittikokonaisuus.
- Kyltit on vähän missä sattuu ja miten sattuu.
- Reitille voisi tehdä QR-koodeja, joista aukeaisi vaikka kartan muodossa tarkemmin alueen eri mahdollisuudet
- Tampereelta tuleville opasteet ovat vain Kyötikkälään asti eikä Kirkkoharjua/näkötornia mainita Tampereen puolella ollenkaan.
- Näkötornin ja kahvilan opasteet ovat pieniä ja jäävät autoilijalta helposti huomaamatta.
- Olen aika uusi kangasalalainen ja minulla on ollut vaikeuksia löytää Kirkkoharjulta reittiopastusta, etenkin kävelyreiteistä talvella.

Isolukon luonnonsuojelualue

- Luonnonsuojelualue erottuu maastossa heikosti. Osa kylteistä on tiensä päässä tai vaihtanut paikkaa
- Opasteet ovat aika pienet. En tiennyt, että alueella on luonnonsuojelualue.
- Luonnonsuojelualueesta saisi olla jotain opasteita, kuinka alueen käyttö eroaa muista alueista käyttäjän näkökulmasta. Kaikille ei ole selvää, millaisia rajoituksia luonnonsuojelualueella on. Opasteissa voisi olla myös tietoa alueen ainutlaatuisesta luonnosta
- Olisi tärkeää lisätä tietokylttejä siitä, että koirat tulee pitää kytkettynä erityisesti Isolukossa kaikkina vuodenaikoina koska valitettavan paljon törmää vapaana juokseviin koiriin, jotka eivät tottele omistajiaan lainkaan.

Reittien opasteiden toimivuus, kunto ja selkeys 2/2

Koontia avoimista vastauksista

Kävelyreitit

- Maaston opasteet eivät kerro selkeästi, saako kävellen liikkua esimerkiksi maastopyöräilyyn tai ratsastukseen merkityillä poluilla (muut käyttäjät huomioiden), ovatko polut kaikille kulkumuodoille yhteisiä vai onko niiden käyttö ehdottomasti kielletty.
- Talvipolku ei ole selkeä pimeällä, siniset kepit eivät näy hyvin. Opasteet eivät selkeästi kerro reitistä. Pahvikylttien tilalla olisi hyvä olla metalliset kyltit.
- Talvella on hankala hahmottaa missä kaikkialla voi kävellä hiihtolatuksen vuoksi
- Talvella olisi kiva, jos merkittyjä polkureittejä olisi enemmänkin. Tampereen Trail Run yhteisö auttaa tässä varmasti.
- Talvella ladut tulisi merkata selkeämmin ja viestiä selkeästi, ettei niillä saa kävellä. Samalla tulee myös olla maastossa selkeät opasteet reiteille, joilla voi kävellä. Nyt hiihtolatuetiketti on hiihtosivujen alla, siellä niitä lukee vain hiihtäjät.

Maastopyöräreitit

- Maastopyöräreiteille toivoisin esim. värikoodattuja reittiopasteita säännöllisin välein sekä risteyksiin tarvittaessa opastenuolia.
- Merkattua maastopyöräreittiä ei pysty löytämään maastosta pelkkien opasteiden avulla eikä netistä löydy karttaa
- Maastopyöräreittiä olen yrittänyt ajaa monesti, mutta vieläkin epäselvää missä se kulkee.

Ratsastus

- Ratsastusreiteille olisi enemmän tarvetta. Etenkin sellaisille, joissa ei tarvitse pelätä pyöräyllätyksiä. Sorolan montun lähietäisyydellä on lukuisia talleja ja nyt ratsastajat on ajettu harjulta "omille pihuille".

Ladut

- Hiihtoladuista on epäselvää, onko pikkupurun kierto yksi- vai kaksisuuntainen.
- ladun merkkauksessa on epäselvyyttä. Esim. Sorolan monttuun laskiessa urheilukentän suunnasta, menee latuja ristiin rastiin eikä tiedä mikä olisi järkevin kiertosuunta
- Latupohjia on "kunnostettu" järkyttävän isolla raekoolla varustetulla terävällä murskeella, joka rikkoo normaalin polkupyörän kumit, sattuu kengän läpi ja on kammottava koirien tassuille. Toivottavasti ko. materiaalia enää käytetä pohjissa.

Reittiverkostoon liittyviä ristiriitoja eri käyttäjäryhmien tarpeille

Koontia avoimista vastauksista

- Talvisin liian iso osa reiteistä on hiihtäjien käytössä
- Ladut "syövät" talvella mahdollisuuksia kävellä muualla kuin hankalilla lunta täynnä olevilla/liukkailla poluilla.
- Kävelijöille / juoksijoille tarvetta yhtenäisille valaistuille reiteille talvisin. Olisi mukava jos latujen viereen saisi kävelypolun niin olisi valaistusta myös iltalenkillä koiran kanssa
- On epäselvyyttä siitä, saako merkityllä reitillä olla muita käyttäjiä. Olen saanut mm. ratsastajalta huomautuksen, ettei pyöräilijä saa kulkea ratsastusreitillä.
- Metsäpolut pyöräilijöille tulisi olla erikseen ja muut polut säilyttää jalan liikkuville. Nyt maastopyöräilijät ja jalan liikkuvat käyttävät osin samoja polkuja, josta aiheutuu ajoittain vaaratilanteita.
- Talvella selkeyttä toisi tieto kohdista, joissa hiihtoladut saa ylittää kävellen tai missä kohdissa hiihtoladun reunassa olisi mahdollisuus kävellä. Jos talvella näin ei saa tehdä ovat polkujuoksukäyttöön tarkoitetut polut liian rajalliset, ylityspaikkoja tarvitaan paljon, koska latujakin on paljon.
- Tarvitaan kävelyreittejä ja polkuja, joissa ei saa pyöräillä. Kunnon reitti Sorolasta näkötornille myös talvisin. Itse tallottu kinttupolku rinteessä (talvipolku) on talvikelillä todella vaarallinen ja aiheuttanut murtumia. Sorolasta ei pääse turvallisia polkuja pitkin Kyötikkälään tai kiertämään monttua hyvälumisena talvena.
- Talvikävelyreitti Sorolan montulta näkötornille kulkee loppumatkasta hankalasti ladun vierellä.
- Maastopyöräilyn merkattu reitti on liian sekava ja aivan liian helppo reitti, pitäisi olla monipuolisille taitotasolle merkittyjä polkuja enemmän.
- Harjun päällä menevä latu on kapea ja roskaantuu helposti koska puut ovat niin lähellä, joten sen käyttö hiihtoon on aika rajallista nykyisin, jos ei omista "huonompia suksia" joilla voi huoletta mennä roskaisille laduille. Väylää voisi levenyttää hieman.
- Ratsastajat eivät pysy heille merkityillä reiteillä.
- Jostain syystä ratsastuspolulle kulkevat hevoset käyttävät todella usein Asemantien pyörätietä siirtymäreittinä ja kaiken lisäksi jättävät hevosten jätökset pyörätielle. Tieliikennelaki sanoo varsin selvästi että hevosen paikka on ajoradalla, ei pyörätiellä. Asiaa voisi selkeyttää esim. ratsastuskieltomerkeillä, koska monikaan ratsastaja ei tunnu osaavan liikennesääntöjä

Huomioita esteettömyydestä / helposta liikkumisesta

Esteettömyys

- Toivon, että uusia reittejä rakennettaessa tai vanhoja kunnostettaessa käytetään esteettömyysasiantuntijaa suunnitteluvaiheesta alkaen koko prosessin ajan.
- Kirkkoharjun alueelta puuttuu varsinainen esteetön luontoreitti, joka mahdollistaisi esim. pyörätuolilla pääsyn luontoon.
- Harjuun on vaikea päästä esteettömästi Pikkolan puolelta, van joutuu kiertämään Kirkkoharjuntietä tai Harjunsalon kautta. Ihan lasten rattaat ovat jo vaikea saada ylös lenkkipolulle, saati pyörätuolin kanssa
- Jonkinlainen esteetön kuntopolku olisi oikein hyvä lisä.
- Olisi kiva, että kaikki kuntoreitit olisivat esteettömiä, jolloin alueella pääsisi liikkumaan sulan maan aikaan myös lastenvaunujen kanssa. Tällä hetkellä esimerkiksi Sorolan kuntoportaiden yläpäästä Kyötikkälän suuntaan on alue, josta vaunujen kanssa läpipääsy on melkoista vuoristorataa. Pääsääntöisesti kuntopoluilla liikkuminen on ollut vaunujen kanssa kesällä helppoa, talvella taas soveltuvia reittejä ei ole
- Ei ainakaan sitä invahissiä tänne

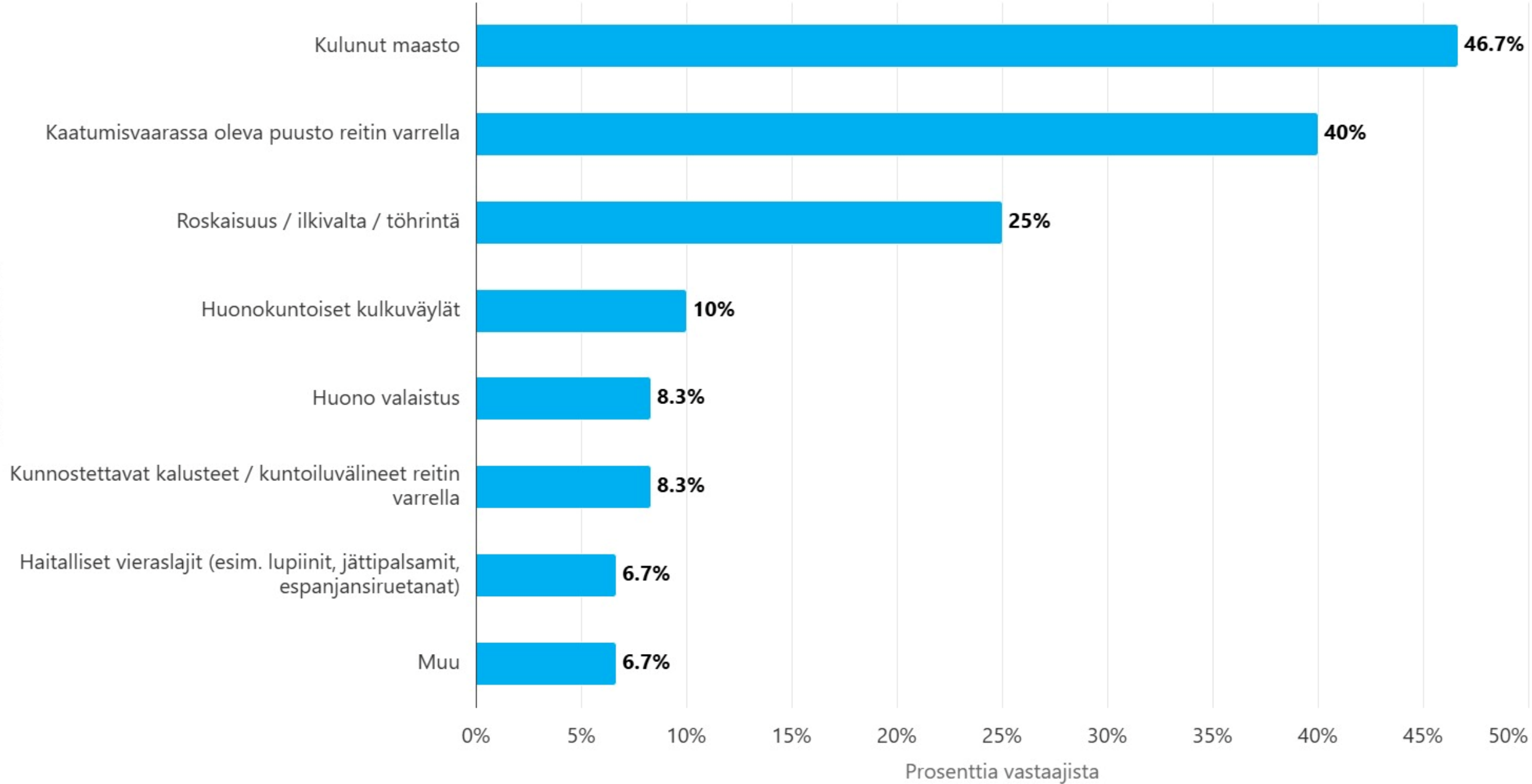
Helpompi liikkuminen

- Ei varmasti tule yllätyksenä, mutta harju ei ole esteetön miltään osin. Aivan mahtavaa olisi saada talvikunnossapidettävä reitti, jota huonojalkaiset tai lastenvaunujen kanssa liikkuvat pääsisivät kulkemaan esim. Tursolasta kahvilalle. Harjun yli Tursolasta kuljetaan myös kouluihin Kirkkoharjun kouluun ja Pikkolaan. Nyt ei ole talvisin mitään (!) hoidettua reittiä tarjolla. Puhutaan kuitenkin valtavasta määrästä lapsia! Nyt lipsutellaan koulumatkoja umpihangessa ja pilkkopimeässä.
- Kirkkoharjulle tulisi päästä autolla aloittamaan liikkuminen esim. suksien kanssa. Portaot sinne ovat pimeät syksyisin ja keväisin.
- Keskustasta päin Kirkkoharjulle tullessa reitti harjulle on pimeä syksyisin ja keväisin. Harjun laella on valaistus, mutta reitti sinne pitää löytää otsalampun valossa. Ajotie näkötorille olisi hyvä.
- Enemmän helppoa hiihtolatua tasaisella
- Mielestäni Kirkkoharju on luontokokonaisuus jolle ei tule rakentaa lisää "esteettömiä" teitä. Luontoarvoja ei saa tuhota.
- Portaot olisi kiva saada auki myös talvella.
- Talvella mäistä on hankala kulkea koska hiihtoladut vievät suurimman osan. Joutuu laskemaan pyllymäkeä tai kulkemaan metsässä
- Ei metsästä saa esteetöntä, toteutuu siinä määrin kun mahdollista ja tarpeen.

Valitse havaitsemasi asiat Isolukon luonnosuojelualueelta

Vastaajia yhteensä: 60

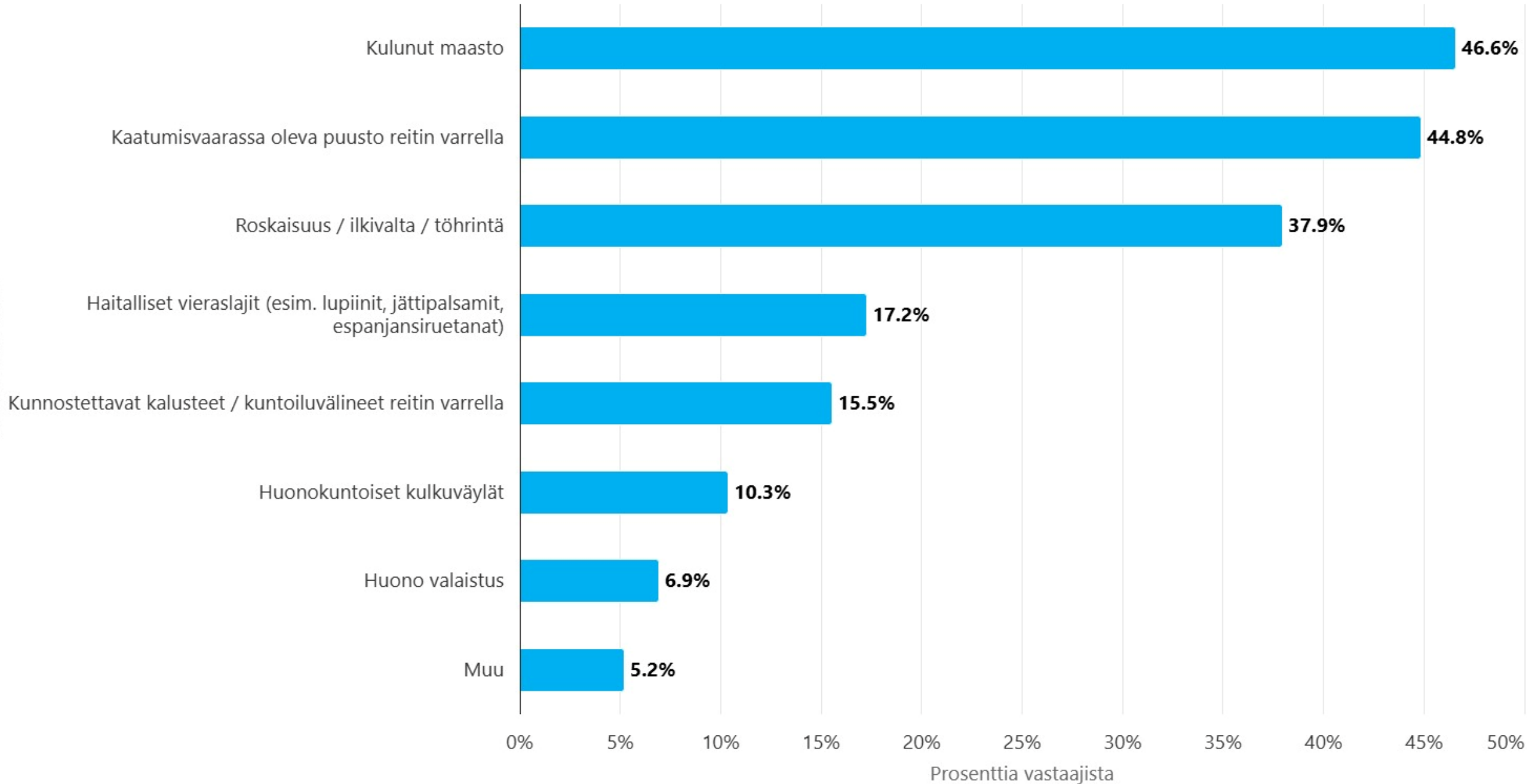
Vastausvaihtoehdot

Valitse havaitsemasi asiat Kirkkoharjun muilta alueilta

Vastaajia yhteensä: 58

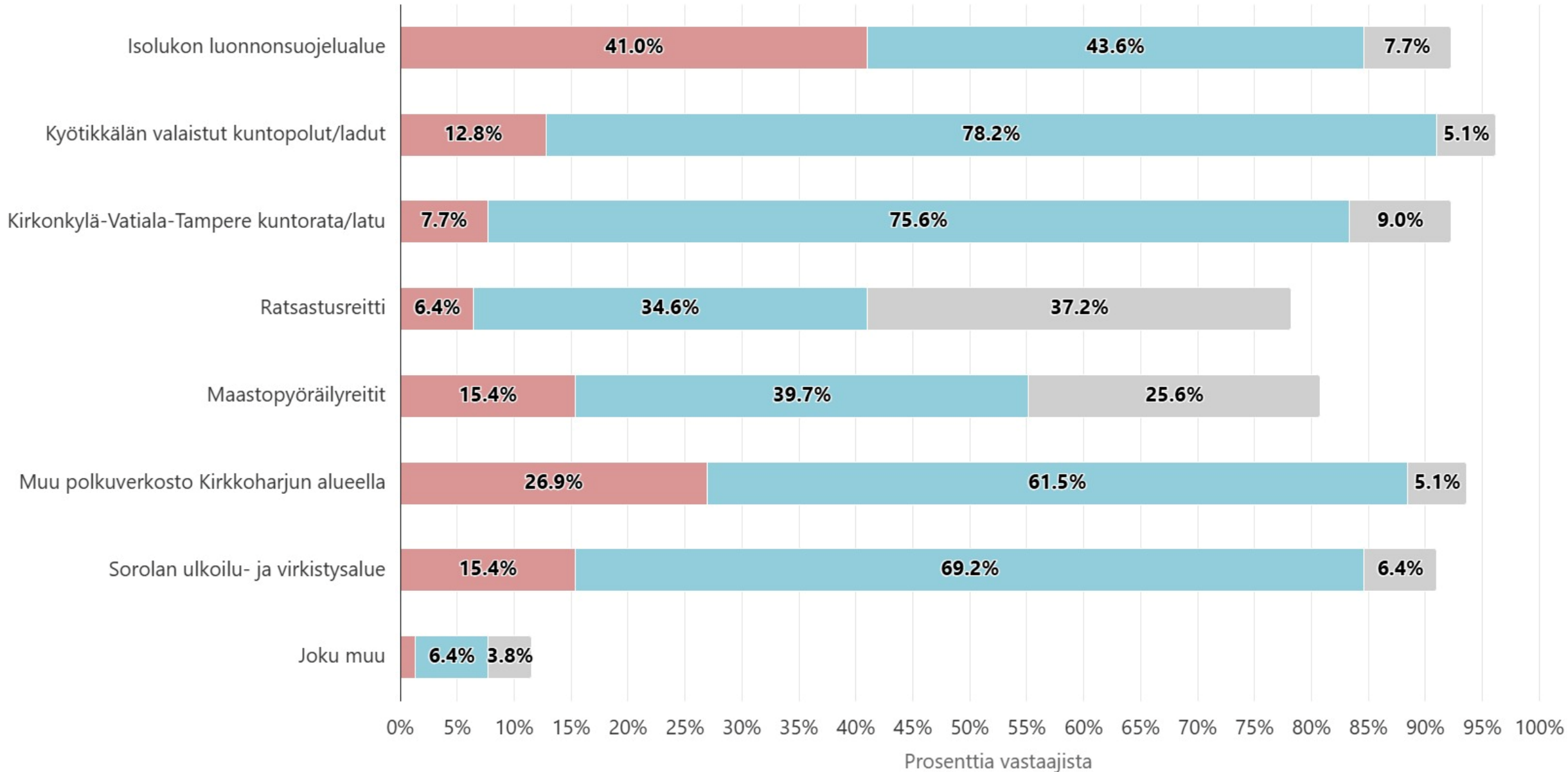
Vastausvaihtoehdot

Oletko huolissasi luonnon kulumisesta käyttämilläsi ulkoilu- ja retkeilyreiteillä Kirkkoharjun alueella?

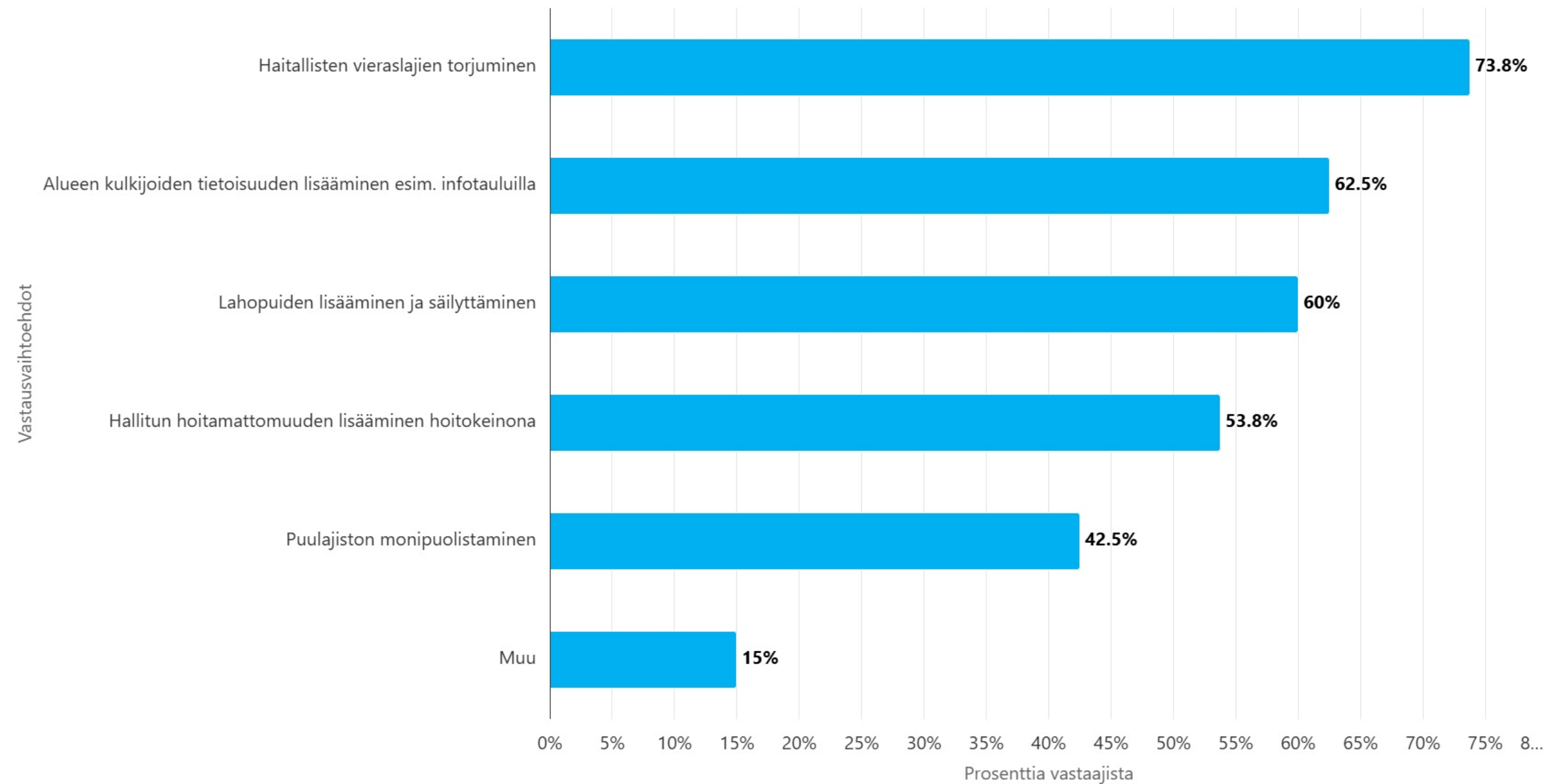
Vastaajia yhteensä: 78

Olen huolissani En ole huolissani En osaa sanoa /En käytä reittiä

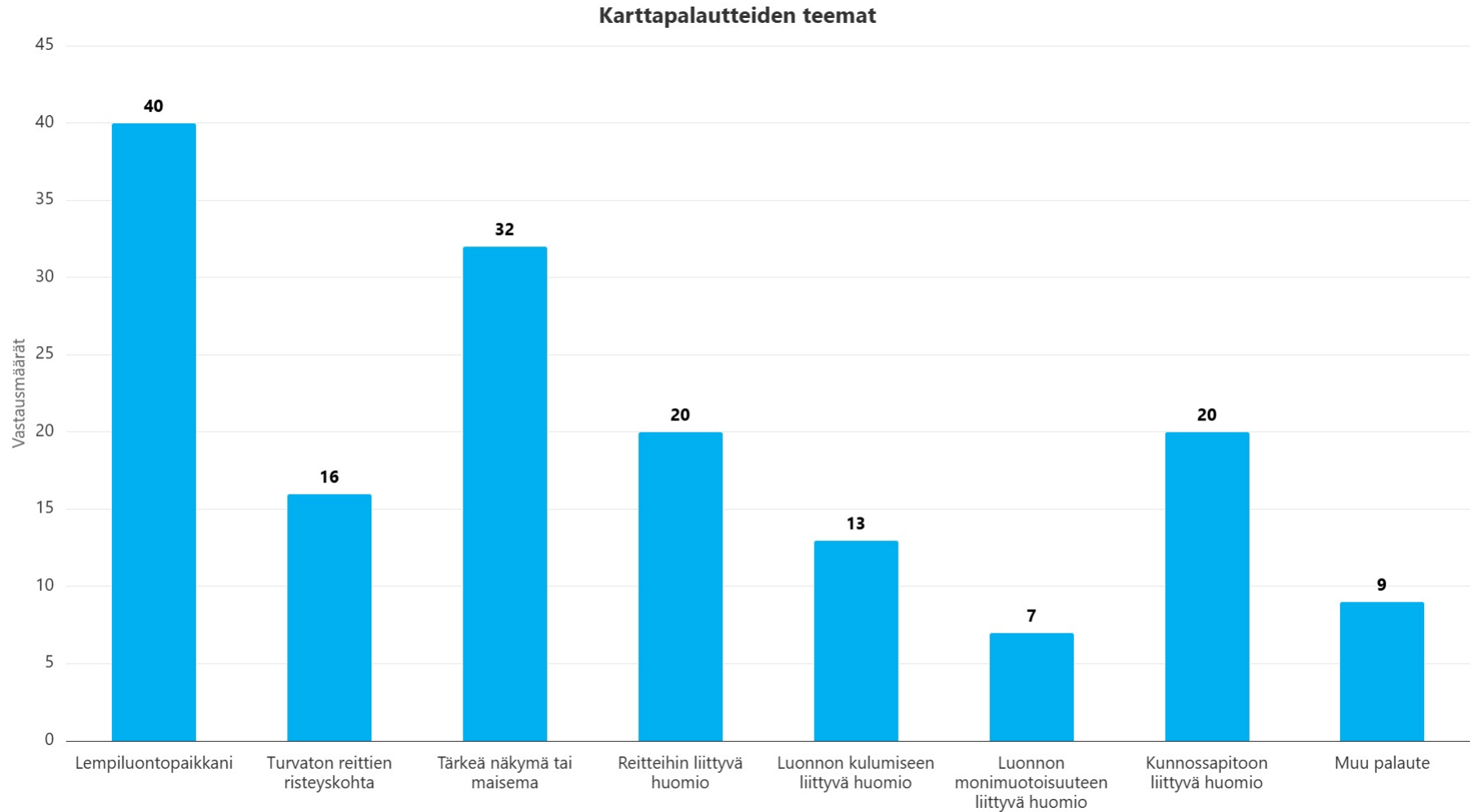
Valitse toimenpiteet, joita kannatat luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi

Vastaajia yhteensä: 80

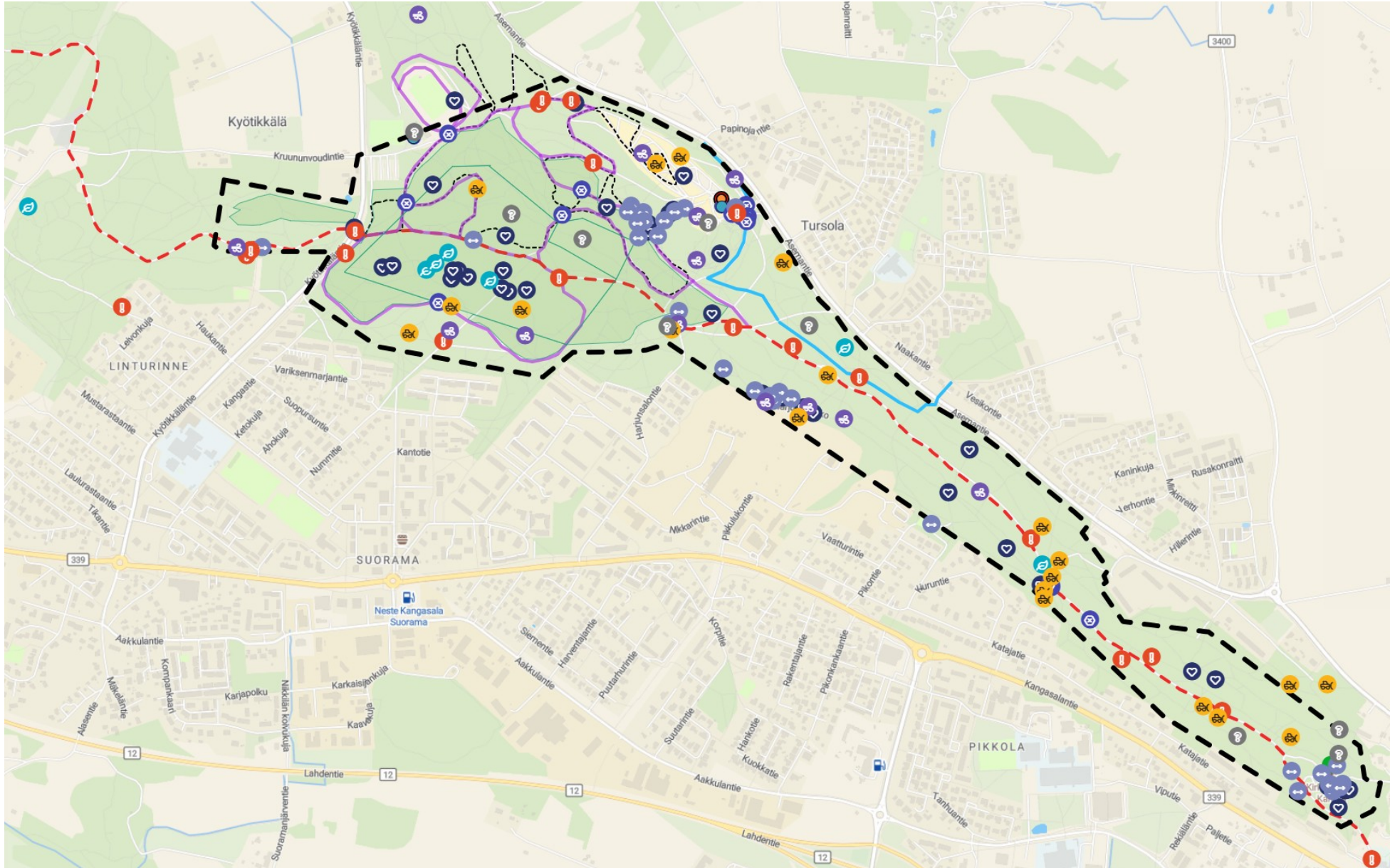

Karttapalautteiden teemat

- Karttapalautteita annettiin yhteensä 159
- Eniten palautteita annettiin lempiluontopaikoista, tärkeä näkymistä, reiteistä ja kunnossapidosta.

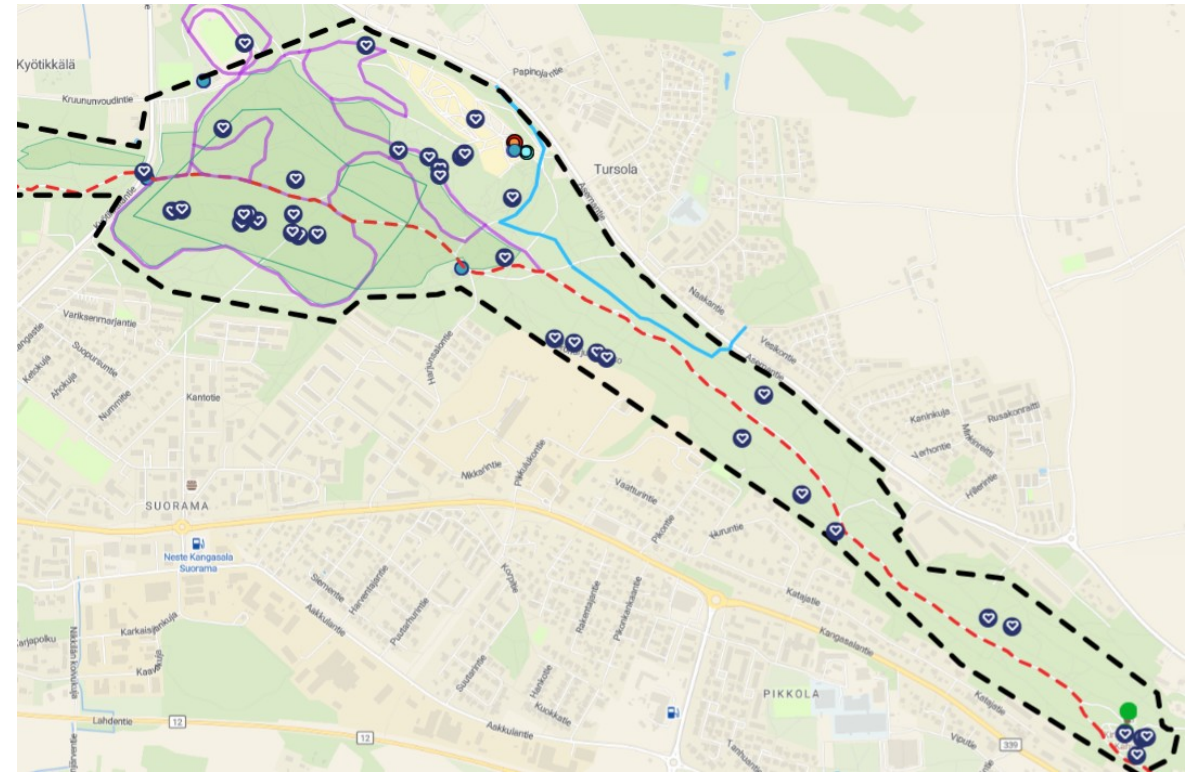

Karttapalautteiden sijoittuminen - kaikki palautteet kartalla

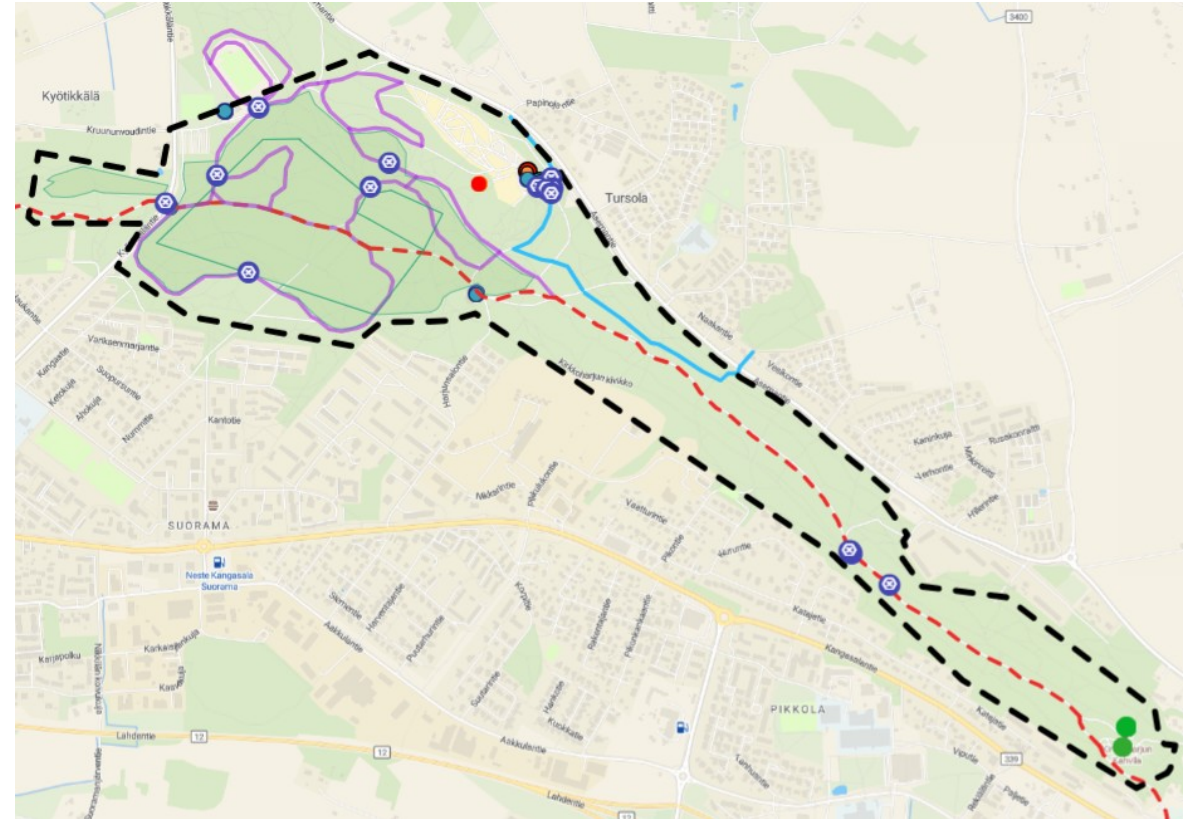
Lempiluontopaikkani

- Lempiluontopaikkoina mainittiin mm.
 - Isolukon luonnonsuojelualueen pohjalla oleva suppa
 - Sorolan alueen maisemapaikat, ladut ja kuntoportaat
 - maisemapaikka Kirkkoharjulla
 - Kirkkoharjun näkötorni

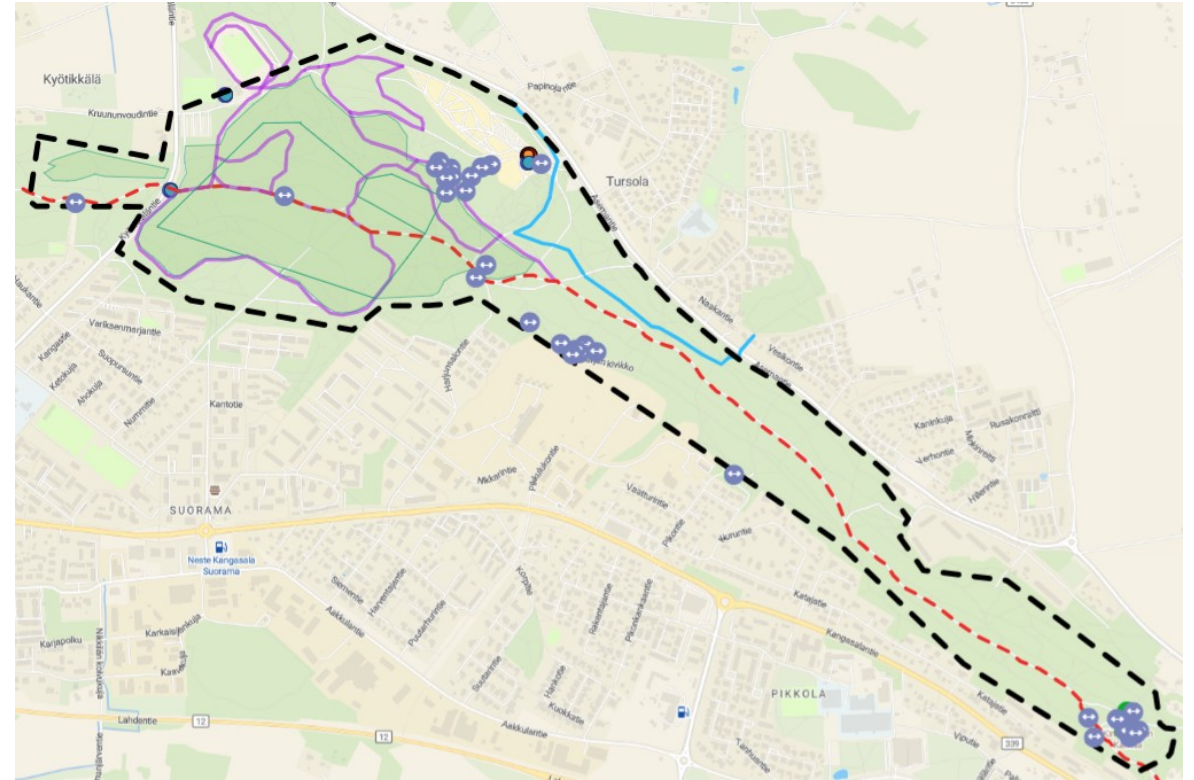
Turvaton reittien risteyskohta

- Turvattomina reittien risteyskohtina mainittiin mm.
 - Sorolanmontun parkkipaikan ympäristö (alamäkipyöräilijät, ratsastajat, lenkkeilijät sekä autoilijat)
 - Useat Isolukon luonnonsuojelualueella kulkevien virkistysreittien risteyskohdat (huono näkyvyys, nopeasti kulkevat hiihtäjät / pyöräilijät)
 - Talvikävelypolun ja hiihtoladun risteyskohta ja osuus, jossa reitit kulkevat rinnakkain
 - Kyötikkälän kentän huoltorakennuksen kohdalla epäselvät kävelijöiden reitit

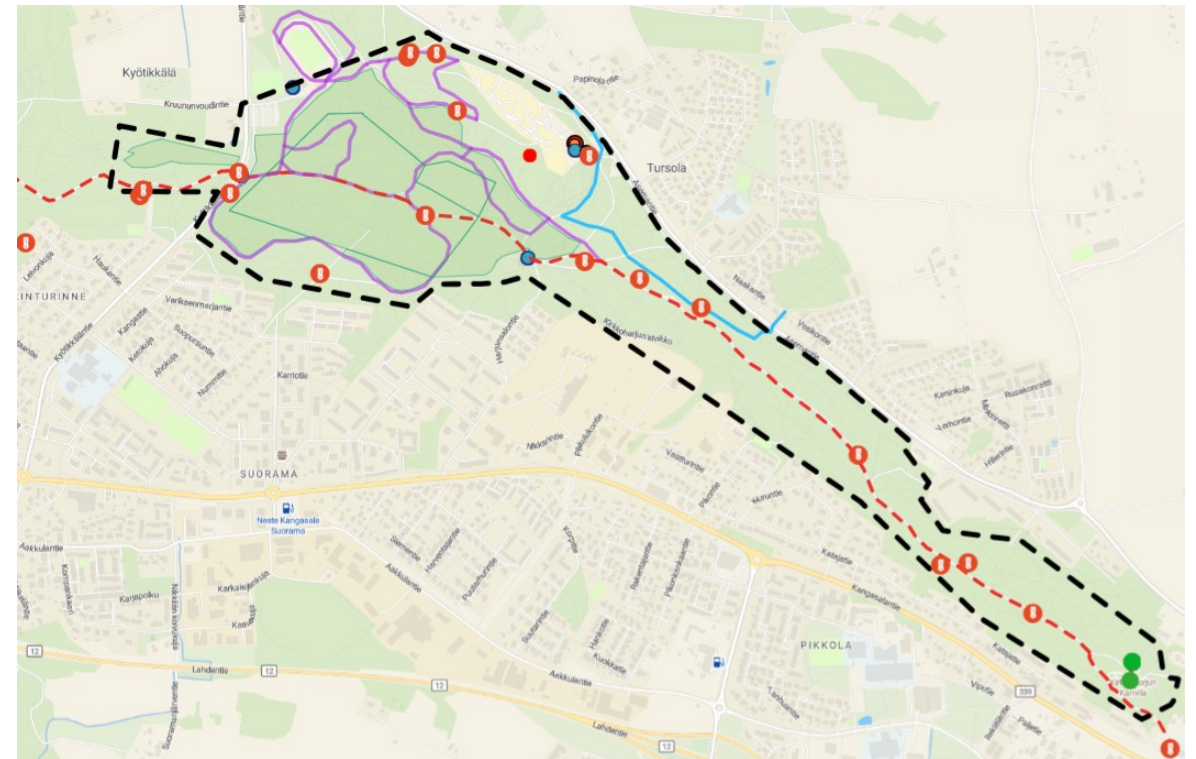
Tärkeä näkymä tai maisema

- Tärkeinä näkyminä / maisemina mainittiin mm.
 - Näkymät Sorolan kuntoportaiden päältä
 - Maisemat Kirkkoharjun kivikon (harjun eteläpuolen rinne) kohdalta etelän suuntaan
 - Maisemat näkötornilta järville - osa vastaajista koki puuston peittävän näkymiä

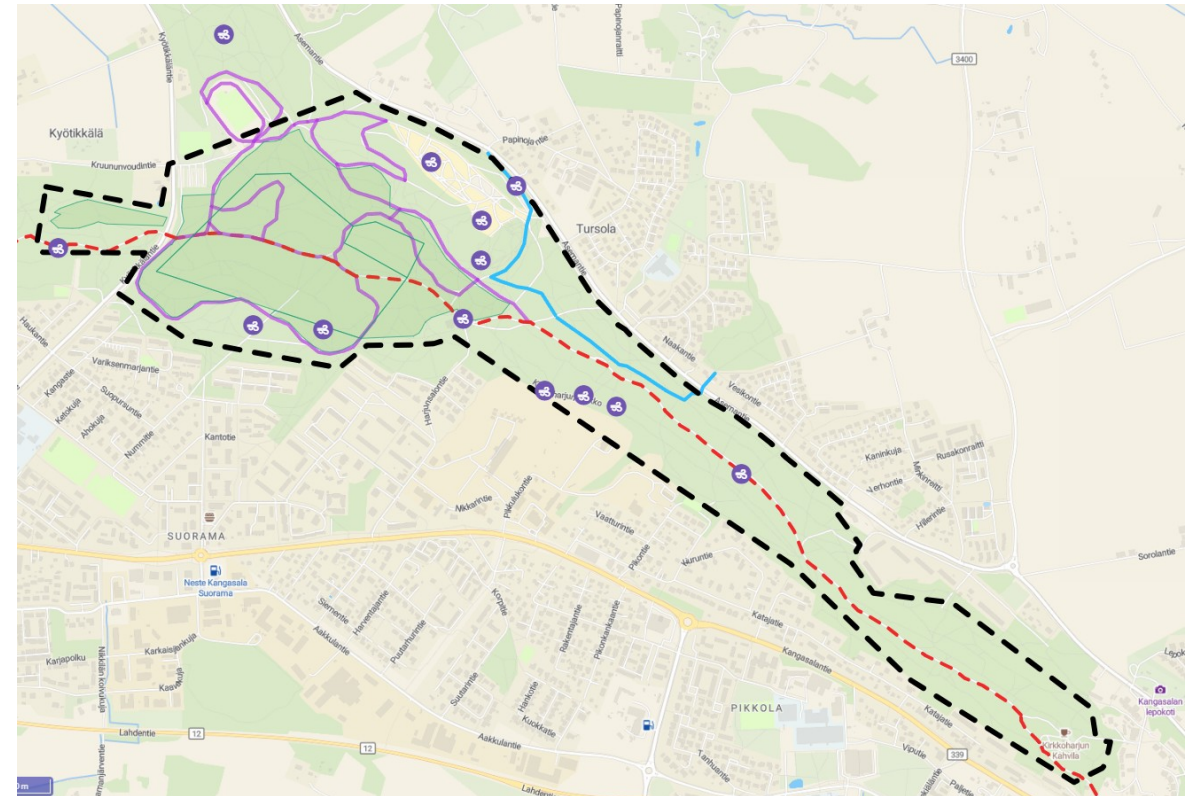
Reitteihin liittyvä huomio

- Reitteihin liittyen palautteissa mainittiin
 - maastopyöräilijöiden, hiihtäjien ja jalankulkijoiden välisistä konflikteista
 - reittien puutteellisista ohjeistuksista
 - reittien olevan paikoin liian kapeita tai liian lähellä esimerkiksi jyrkkää rinnettä

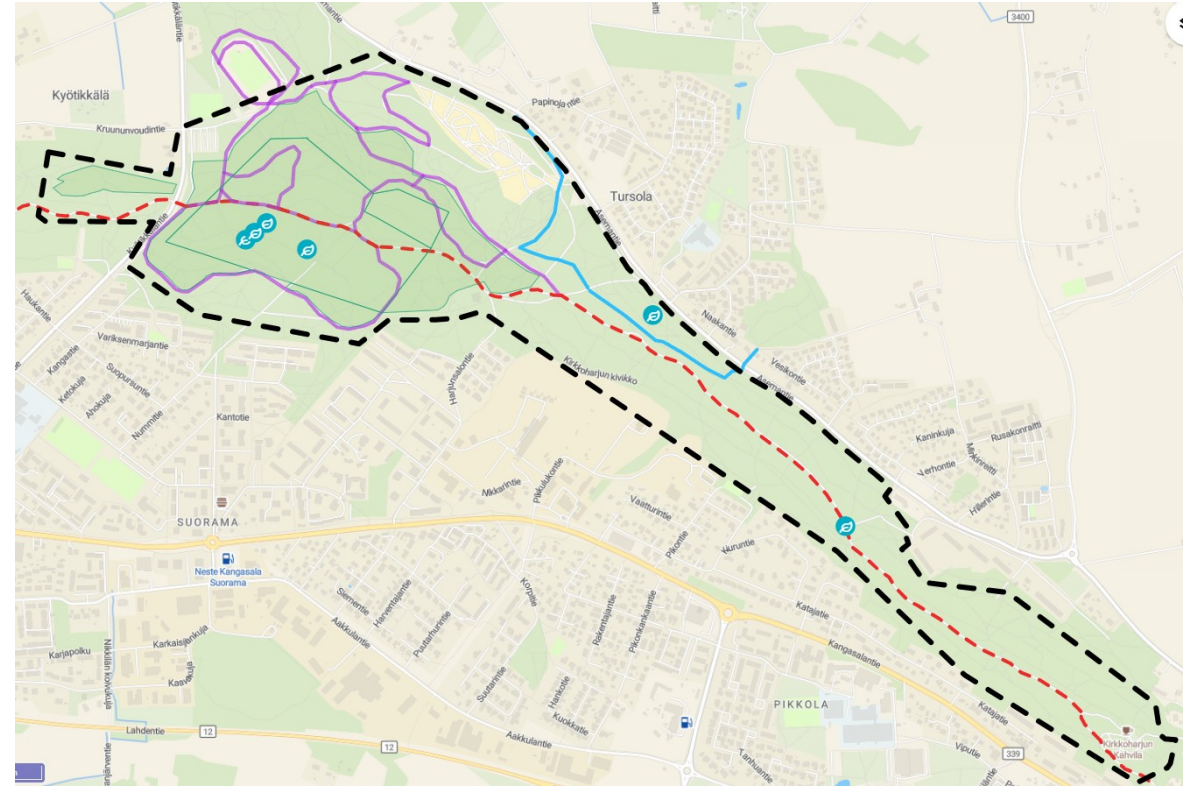
Luonnon kulumiseen liittyvä huomio

- Suosituimmat polut alueella ovat hyvin kuluneita ja esimerkiksi kaatuneet puut ohjaavat ulkoilijoita koskemattoman maaston puolelle.
- Vastaajat ehdottavat parempaa ohjeistusta eniten kulutusta kestävien reittien äärelle sekä sorastuksen lisäämistä esimerkiksi kivikkoisten kohtien äärelle.

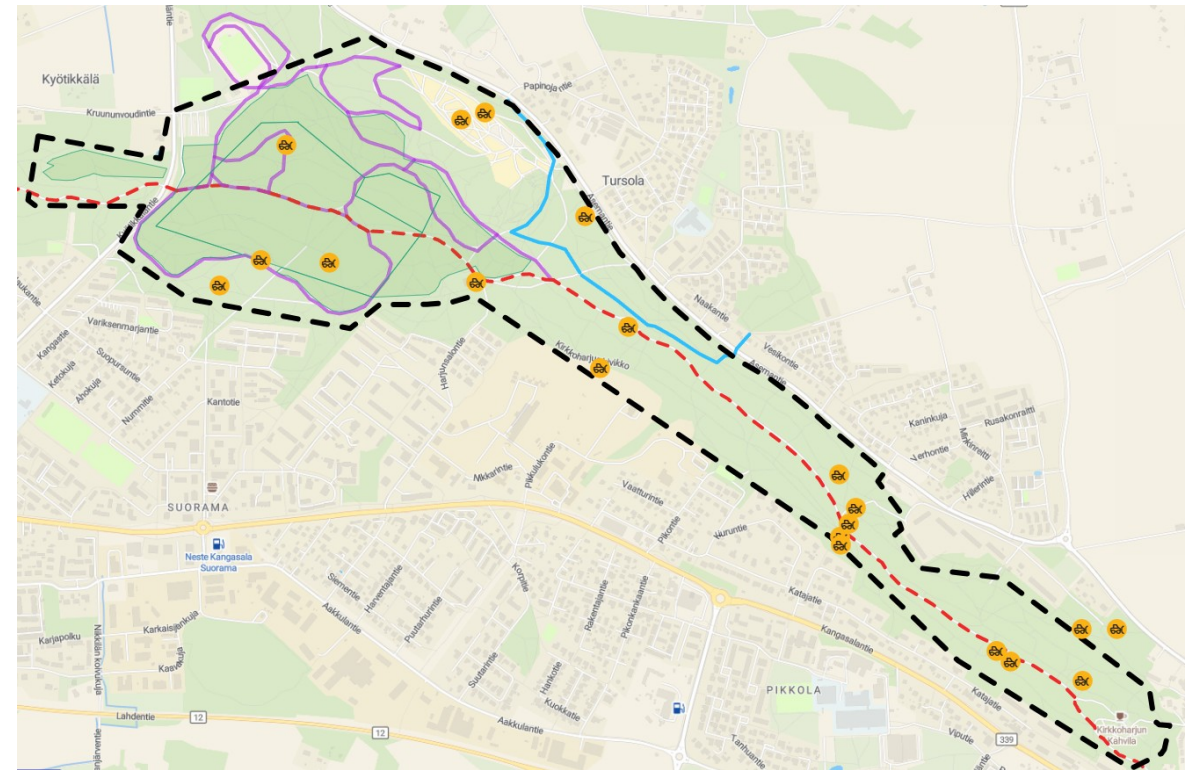
Luonnon monimuotoisuuteen liittyvä huomio

- Vastaajat toivoivat Isolukon alueelle parempaa suojelua ja harjun sekä supan säilyttämistä.
- Lisäksi lahopuiden tärkeyttä kolopesijöille korostettiin.

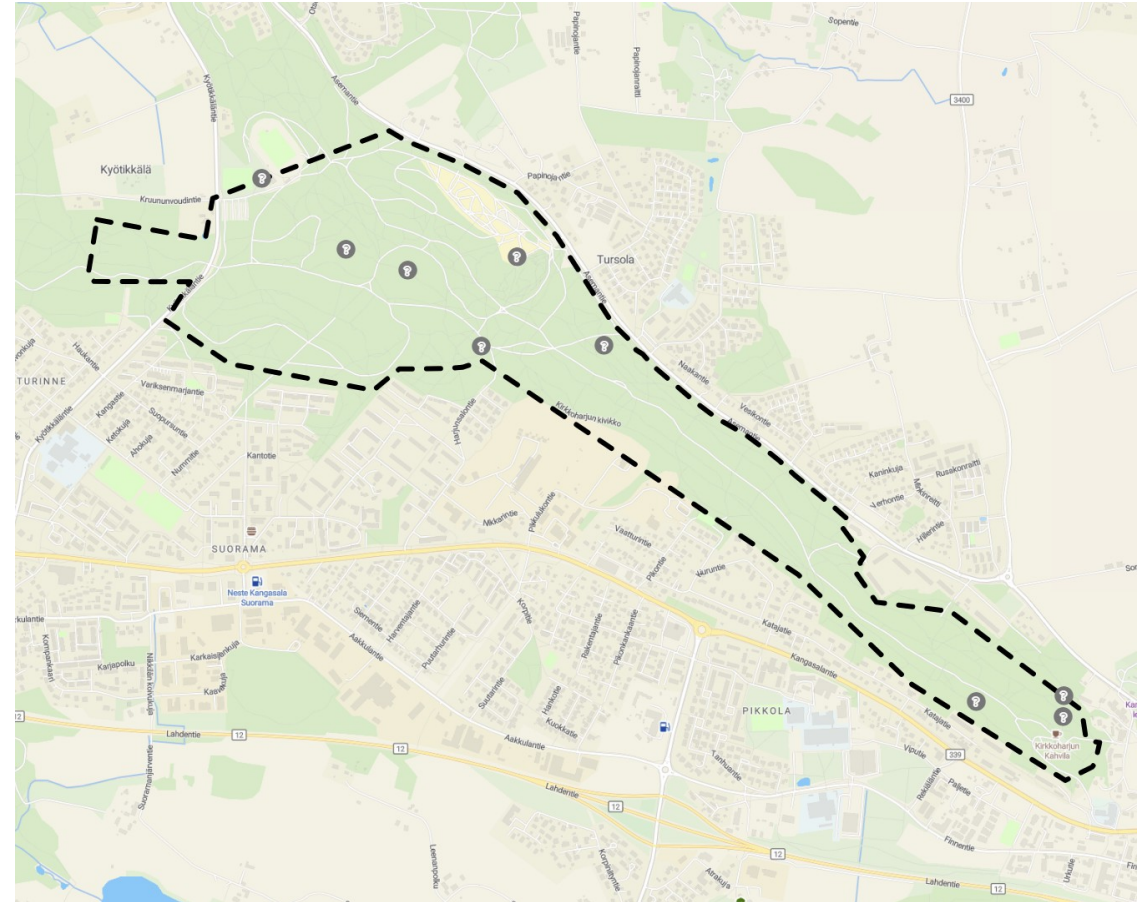
Kunnossapitoon liittyvä huomio

- Mäntyveräjätien ja Peiponpolun välinen yhteys on koululaisten suosima, jonka vuoksi vastaajat nostivat sen talvihoitoa tarvitsevaksi reitiksi.
- Isolukon alueelta ja näkötornin pohjoispuolelta huomautettiin kaatuneista puista, jotka aiheuttavat eroosiota ulkoilijoiden polkujen alkaessa hajaantua.
- Reittien yleinen hoito sai palautetta. Toivottiin polkujen liepeitä hoidettavan, jotta ne olisivat leveämpiä ja turvallisemman tuntuisia.
- Alueelle toivottiin lisää roskiksia.

Muut huomiot

- Muissa huomioissa todettiin suunnistuksen olevan tärkeä laji alueella. Suunnistuksen ja luonnon toivottiin jatkavan yhteiseloä ja paikallinen suunnistusseura on määrännyt yhden herkistä supista kieltoalueeksi, jonne suunnistaessa ei saa mennä.
- Näkötorin alueen maiseman avaamista toivottiin.
- Latuhuoltoä kiiteltiin ja odotettiin tulevaa ensilumen latua.

Mitä asioita haluaisit kehittää Kirkkoharjun alueella?

Koontia avoimista vastauksista

- Alue on mielestäni loistava jo nyt. Iso kiitos alueen hoidosta. Hieno lähiluonto.
- Pidetään hieno harjualue nykyisen kaltaisena virkistysalueena ja rakennetaan kaupunkia muualle.
- Isolukon luonnonsuojelualueita ja harjua ei kannata jättää täysin luonnonpuistoksi, jolle ei tehdä mitään, vaan hoitaa sitä siististi siten, että reitistö ja polut pysyvät kulkukelpoisina ja maisemat avarina.
- Aluetta tulisi kehittää puuttumalla mahdollisimman vähän luontoon. Alueen reitit ovat jo nyt todella leveitä, eikä niitä tulisi leventää tai verkkoa laajentaa.
- Suojelualueita tulisi laajentaa ja linnustolle tulisi tarjota esimerkiksi ruokailupaikkoja.
- Lisää roskiksia alueelle.
- Pyöräilijöiden reittejä tulisi rajoittaa.
- Kahvilan ja näkötornin alueen yleisilmettä tulisi parantaa viihtyisämmäksi.